

Fokker Zaemslach Juno kiest voor automatisch melken en voeren

'Mijn uitdaging is 180 koeien alleen managen'

Zaemslach Juno ontwikkelt zich tot een van de best bruikbare stieren voor wie sterke boerenkoeien wil. De stier is gefokt door de familie Bastiaansen in het Zeeuws-Vlaamse Groede. Een 'no-nonsense' bedrijf waar één man in de nabije toekomst 180 koeien wil managen.

Bij elke indexdraai stijgt de stier Zaemslach Juno een stukje verder, tot hij afgelopen december opviel bij de rangschikking op basis van de Totaal Index Praktijk (TIP) in dit blad. Met inmiddels derdekalfs dochters aan de melk, blijkt de late en vrij onbekende O Manzoon een van de best bruikbare stieren voor wie sterke boerenkoeien wil. Zijn productie-index klimt van +307 kilo melk met +0,14 procent vet en +0,09 procent eiwit als vaars naar +1.169 kilo melk met +0,09 procent vet en +0,06 procent eiwit als derdekalfs koe.

Goed voor een laatrijtheid van 108. Naast laatrijp zijn zijn dochters ook persistent, getuige de fokwaarde van eveneens 108.

Indrukwekkende verschijning

Juno noteert een prima levensduurfokwaarde van +510 dagen, die wordt ondersteund door zijn scores voor vruchtbaarheid (105) en celgetal (109). Met een voorhand van 108 (bij een hoogtemaat van 103) en een conditiescore van 110 geeft hij bovendien koeien die tegen

een stootje kunnen. Zijn zwakkere punten zijn de exterieuronderdelen uiers en benen, waarvoor hij in beide gevallen een fokwaarde 101 noteert.

De in 2005 geboren stier met aAa-code 165342 is zelf een indrukwekkende verschijning, getuige de bewegende beelden die er van hem beschikbaar zijn (zie www.melkvee.nl). „Juno woog laatst 1.300 kilo en moest op dieet, omdat hij anders te zwaar zou worden voor de kunstkoe”, vertelt zijn fokker Harrie Bastiaansen uit Groede. Harrie (67) is samen

De stal telt één voergang en die is vanwege het automatische voersysteem slechts 2,2 meter breed, wat voor een besparing op de bouwkosten heeft gezorgd.

Copyright foto

Copyright foto

met zijn vrouw Marina (64) in maatschap met zoon Ton (33), die het bedrijf over een jaar wil overnemen.

Winston net zo goed

De KI-interesse op het bedrijf begon bij Ronald dochter Sjoukje 14, een koe met 4 procent eiwit en 87 punten voor haar exterieur. Ze kwam in haar carrière tot 76.641 kilo melk met 4,95 procent vet en 3,97 procent eiwit, maar wist geen fokstier voort te brengen. Haar Addison dochter Sjoukje 18 werd eveneens met 87 punten ingeschreven en kwam tot een levensproductie van 87.734 kilo melk met 4,24 procent vet en 3,49 procent eiwit. „Sjoukje 18 ondervond eveneens KI-interesse omdat ze voor een Addison dochter een goed eiwitpercentage had”, aldus Ton Bastiaansen.

„Het was de bedoeling om Sjoukje 18 met O Man te spoelen, maar er was geen sperma van de stier beschikbaar”, vertelt Harrie. „Toen moest KH Winston maar, want die was volgens CRV net zo goed als O Man.” De eerste spoeling met Winston resulteerde in drie vaarskalveren. „Later kon Jan Willem Hoftijzer van Tellus Focus wel twee rietjes van O Man leveren. De twee rietjes resulteerden

in zeven embryo's en die resulteerden op hun beurt in zes drachtigheden: vier vaarskalveren en twee stiertjes.” Ton vertelt dat de oudste stier door Koole & Liebrechts werd opgehaald en naar een Duitse KI is gegaan, maar niet is ingezet omdat hij te gewoon ontwikkelde was. „De jongste, Juno, was een veel beter kalf dan zijn broer en hij is naar KI Samen gegaan.”

Pech

De Sjoukje-familie komt van oorsprong uit Friesland. „Ik kocht ooit een kalf op de veiling in Bunnik, een Secret-kalf uit de Sjoukjes van Van Essen uit Marssum”, vertelt Harrie. Juno gaat via achtereenvolgens O Man, Addison, Ronald, Lava en Sunny Boy terug op deze Secret dochter. Met de vier volle zussen van Juno had Bastiaansen de nodige pech in de overbezette stal. „Eentje kreeg een zware uierontsteking en de grootmoeder van Pinto kreeg een buikvliesontsteking, waarna ze haar kalf verwierp”, herinneren de mannen zich. Zaemslach Pinto (Sudan x Manager) is een jonge stier die in november bij KI Kampen werd ingezet. De stier komt voort uit een natuurlijke dracht uit de dochter van een volle zus van Juno. „De stier leek op basis van merkers eerst goed genoeg voor CRV, maar

Video

De met 90 punten ingeschreven Zaemslach Juno is een indrukwekkende stier. Dat blijkt uit de bewegende beelden, die te zien zijn op www.melkvee.nl in het dossier Melkvee Magazine.

is op het laatste moment toch afgefallen. Toen is de stier naar KI Kampen gegaan.” De Zaemslach-fokkerij – de stalnaam komt van 't Hof Zaemslach, zoals de Zeeuws-Vlaamse boerderij van oorsprong heet – is overigens niet grootschalig. Er staan verder geen stieren bij de KI en op het bedrijf is er nog slechts eentje in opfok. „Dat is een Big Winner broertje van Pinto”, wijst Ton. „Hij is helaas IBR-positief getest, maar er bestaat nog een kans dat dat over gaat. In dat geval gaat hij mogelijk naar KI Samen.”

Vierde stal

Dat de Zaemslach-fokkerij maar beperkt van omvang is, heeft mede te maken met de bouw van de nieuwe stal op het bedrijf. „Mijn vierde”, lacht Harrie. „Ik ben begonnen met een grupstal nabij Tilburg. Later ►

Copyright foto

Copyright foto

Copyright foto

De nieuwe stal telt vijf rijen ligboxen met links van de voergang de vaarzen en rechts de oudere koeien.

Zaemslach Juno (O Man x Addison) scoort hoog op basis van de Totaal Index Praktijk (233 TIP-punten) en blijkt een van de best bruikbare stieren voor wie sterke boerenkoeien wil.

hebben we daar een ligboxenstal gebouwd en in 1995 zijn we vrijwillig uit Brabant vertrokken, vanwege een gebrek aan ruimte." De meeste boeren uit Brabant vertrokken naar Oost-Zeeuws-Vlaanderen, Bastiaansen was een van de eersten die naar het Westen vertrok. „We hebben ook overwogen om naar de provincie Groningen te verkassen, maar daar was de maïsteelt niet goed mogelijk." Bastiaansen streek neer op een voormalig akkerbouwbedrijf in Groede en bouwde daar de derde stal in zijn carrière. Afgelopen oktober werd de vierde stal in gebruik genomen. De reden was de zware overbezetting in de oude stal, die 90 ligboxen telde, terwijl er 110 koeien of meer liepen. Ondanks de krappe behuizing lag de gemiddelde productie van de afgevoerde koeien in het meest recente MPR-jaar op ruim 40.000 kilo melk. Hoewel de nieuwe stal 180 ligboxen telt, oogt hij van buitenaf naar verhouding niet groot. Het blijkt dat door de stal verregaand te automatiseren, de benodigde ruimte kon worden beperkt.

Stal geautomatiseerd

Ton wil geen personeel en ziet het managen van uiteindelijk 180 koeien in zijn eentje als een uitdaging. Om die uitdaging mogelijk te maken, besloot Bastiaansen aanvankelijk alleen het melken te automatiseren. Tot dan toe molken vader en zoon de koeien meestal samen in de 2 x 6-stands visgraat melkstal zonder opdrijfhek. „Ik wilde robots met het oog op de arbeid, maar ook om zo compacter te kunnen bouwen", aldus Ton. Om een indruk te krijgen van de melkrobots

bekeken vader en zoon een stal in Ospel (LB). „Maar die boer had ook een automatisch voersysteem. We bekeken ook een stal zonder automatisch voeren, maar die was 10 meter breder."

„De voordelen van zo'n kleinere stal zijn lagere kosten en kortere looplijnen", stelt de jonge veehouder. In de stal bevindt zich alleen in het midden een 2,2 meter brede voergang. „Ik wilde geen twee voergangen vanwege het overzicht." Boven de voergang bevindt zich een rail met daaraan een mengbak, die het voer voor het voerhek draait. Bastiaansen koos als eerste in Zeeland voor het van oorsprong Deense Mullerup-voersysteem, dat wordt vermarkt door GEA Farm Technologies. „Het systeem kan ook ronde en vierkante balen verwerken en sprak ons het meest aan."

Kosten in perspectief

De veehouder bouwde vervolgens een stal om zijn automatische voersysteem heen met daarin drie Lely A4-melkrobots. „We kozen voor dit merk vanwege de ervaring en vanwege het feit dat de koeien er recht in en uit kunnen lopen", stelt Ton. Dat hij twee concurrerende merken naar zijn stal heeft gehaald – GEA en Lely bieden beide zowel automatisch melken als automatisch voeren aan – noemt Bastiaansen geen probleem. „De Lely-voerrobot was er bij de aanvang van de bouw nog net niet en de voergang is ook te smal voor dat systeem." Ook blijkt de veehouder meer overtuigd van zijn huidige voersysteem.

Dat zowel automatisch melken als automatisch

voeren een forse investering vergt, onderkent Bastiaansen. Toch weet hij die investering in perspectief te plaatsen. „Je spaart met de smalle voergang 200 vierkante meter aan bouwkosten uit. Je hebt 100 vierkante meter extra nodig voor de voerkeuken, zodat je per saldo 100 vierkante meter bespaart, wat neerkomt op zo'n 30.000 euro. Als het voersysteem 165.000 euro kost, wordt dat dus 135.000 euro. Daar kun je geen zelfrijdende voermengwagens voor kopen en die vraagt meer arbeid en hogere energiekosten", stelt Ton. „Verder is een grote carroussel qua bouwkosten ook duur, de stal moet veel groter." De kosten van Bastiaansens nieuwe stal bedroegen 7.500 euro per koeplaats (inclusief voerrobot, melkrobots en silo's).

Geen productiegroepen

Op het bedrijf zijn 120 melk- en kalfkoeien, wat betekent dat er met 35 à 40 koeien per robot is opgestart. Volgens de veehouder een ideale uitgangspositie, al verloor Bastiaansen gedurende de eerste drie dagen wel 2,5 liter melk per koe. De productie is inmiddels stabiel met een rollend jaargemiddelde van 9.250 kilo melk met 4,32 procent vet en 3,56 procent eiwit. „Ik heb nog getwijfeld om productiegroepen te maken bij de robots, maar heb dat toch niet gedaan omdat ik niet rond het inseminatiemoment van groep wil wisselen. Ik heb nu een vaarzensgroep en een groep oudere koeien."

De vaarzen lopen aan de kant van de voergang waar twee rijen ligboxen zijn en één melkrobot, terwijl de oudere koeien aan de kant lopen met drie rijen ligboxen en twee

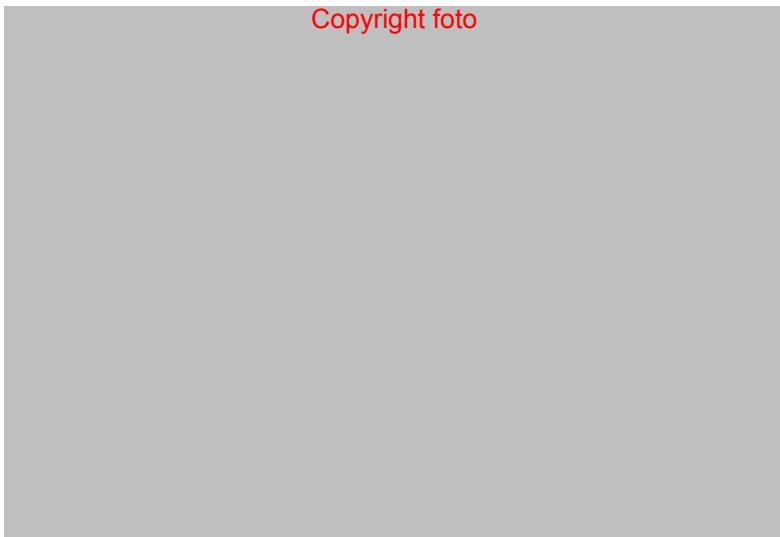
Copyright foto

Bedrijfsgegevens

Harrie (67), Marina (64) en Ton (33) Bastiaansen melken in het Zeeuws-Vlaamse Groede 120 koeien met een rollend jaargemiddelde van 9.250 kilo melk met 4,32 procent vet en 3,56 procent eiwit. Het bedrijf beschikt over een quotum van 1.230.000 kilo melk. „Maar anders dan bij andere boeren weten we niet of we het dit jaar wel vol krijgen", stelt Ton, die in maatschap met zijn ouders boert. Het stiergebruik bestaat uit Stonewall, Suarez, Dorcy, Brawler en Pinto en voor het roodbonte kwart van de veestapel de stieren Artie en Jerudo en daarnaast voor beide kleurslagen proefstieren. Het

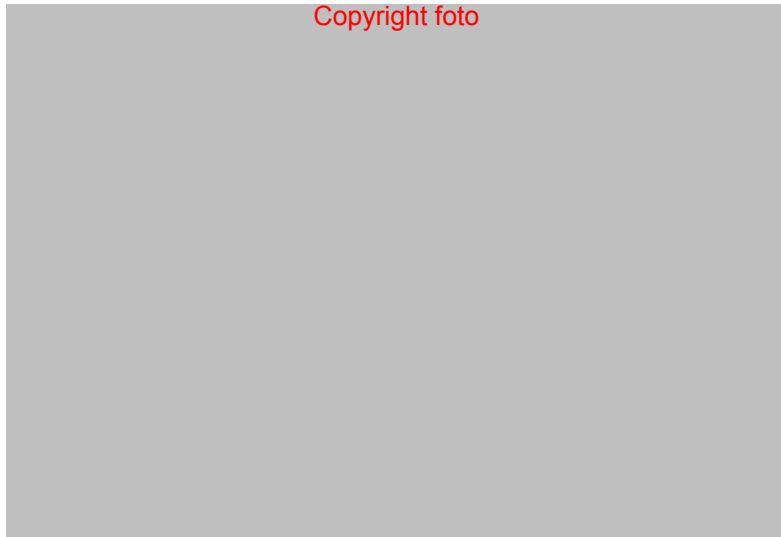
rantsoen bestaat uit graskuil, maïs, graszaadhooi, balansmeel, citruspulp en tarwegistconcentraat, aangevuld met krachtvoer in de melkrobots. De koeien blijven ondanks de 40 hectare grote huiskavel jaar-rond opgesteld. Bastiaansen heeft 49 hectare grond in eigendom en beschikt over 4 hectare via losse pacht. Ook beschikte de familie de afgelopen jaren over BBL-land, maar dat areaal wordt steeds kleiner omdat het land voor recreatiedoeleinden wordt aangewend. De Bastiaansens zijn naar eigen zeggen 'maïsboeren' en doen met het oog op het 6 hectare grote bietenquotum

Copyright foto

De ruimte voor de oudere koeien telt twee melkrobots. Achter de rechter melkrobot bevindt zich de separatieruimte voor de 'permanente ophaalkoeien', erboven is kantooruimte.

Copyright foto

Geheel rechts staat de melkrobot waarmee de vaarzensgroep gemolken wordt. Achter de robot bevindt zich de storruimte die dient als ziekenboeg, met daar weer achter de voerkeuken.

melkrobots. Aan de 'vaarzenkant' bevindt zich aan de andere kant van de robot een storruimte, de ziekenboeg, terwijl er achter de robots aan de overkant van de voergang een separatieruimte is. Er lopen 'permanente ophaalkoeien' en koeien die om andere redenen aandacht nodig hebben. De koeien liggen in ligboxen van het Duitse merk Zimmermann, die bestaan uit een latex matras en een rubbertopmat, waar polypropyleen over geweven is voor de warmteregulering. Vanwege de arbeid en de zaagselkosten heeft Ton niet voor diepstrooiselboxen gekozen. En mest in de boxen was om arbeidstechnische redenen ook geen optie. „Bovendien kun je vraagtekens zetten bij wat het betekent voor het imago”, vindt Harrie.

Geen weidegang

Alle melkgevende dieren krijgen hetzelfde rantsoen, al was het met het voersysteem goed mogelijk geweest om verschillende rantsoenen te verstrekken. Het rantsoen bestaat uit 17 kilo graskuil, 19 kilo maïs, 1 kilo graszaadhooi, 1,7 kilo balansmeel, 0,7 kilo citruspulp en 4 kilo tarwegistconcentraat. Gras en maïs worden met de verreicher met happer uitgekuild en in de voerbunkers gedeponerd en balen graszaadhooi worden met de verreicher op de vlakke tafel in de voerkeuken gezet. Van daaruit worden de ruwvoerders in het mengkarretje aan de rail gedoseerd. De bijproducten worden via vijzels vanuit silo's in het mengkarretje aan de rail gedeponerd, evenals twee soorten mineralen. Bastiaansen voert verschillende producten

om zo naar eigen zeggen de kostprijs in de hand te houden. De koeien krijgen aanvullend in de melkrobots twee soorten krachtvoer, de vaarzen maximaal 6,5 kilo en de oudere koeien maximaal 7,5 kilo. Krachtvoerboxen zijn er nog niet in de stal. „Die worden geplaatst wanneer de robots vol zitten en daardoor de vreetijd wordt bekort.” Weidegang wordt niet toegepast. „Dat hebben we in Groede nog nooit gedaan”, zegt Harrie. „De situatie is daarvoor niet optimaal. Er staat brak water in de sloten en de kavelpaden zijn van puin.” „De belangrijkste reden is dat we zonder weidegang een hogere gewasopbrengst halen”, vult Ton aan. „Bovendien zouden we alles dan moeten afrasteren.” Bastiaansen heeft in de buurt wel enkele hectares natuurweide in gebruik, waar in de zomer tien kalfvaarzen worden geweid. „Weidegang is inderdaad goed voor het imago en voor een bonus ben ik best bereid te weiden, maar niet voor een halve cent”, aldus Ton.

Roostervloer

In de stal ligt een gewone roostervloer. „In Zeeland hoeven we nog niet aan de emissiearme vloer, mits we de koeien weiden. En over dat laatste doet de gemeente Sluis dan weer niet zo moeilijk; we hebben een ontheffing”, vertelt Ton. Bastiaansen teelt 22 hectare gras en 25 tot 30 hectare maïs en doet dus niet mee aan de derogatie. Daarnaast wordt er op 6 hectare suikerbieten geteeld. „Het is hier allemaal oude akkerbouwgrond. De grond heeft een laag organischestofgehalte, waardoor het moeilijk is om voldoende eiwit in

het gras te krijgen”, aldus Harrie.

Om het jongvee en de droge koeien, die in de oude stal worden gehuisvest, makkelijker en beter op maat te kunnen voeren, wordt er een verbinding gemaakt tussen de oude en de nieuwe stal. De Mullerup-voerautomaat kan dan ook in de oude stal voeren en een ander voordeel is dat Ton dan in principe in zijn eentje dieren tussen de oude en de nieuwe stal kan verplaatsen. De nieuwe ligboxen zijn ook in de oude stal aangebracht, zodat de droge koeien over meer comfort kunnen beschikken.

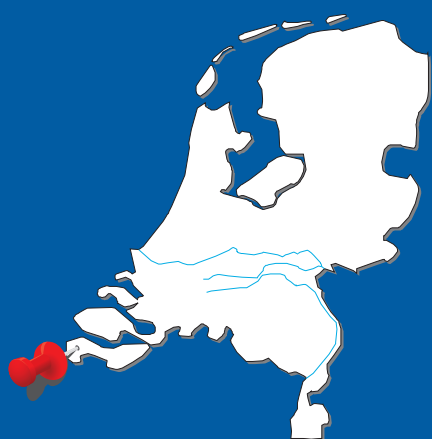
Twijfels over genomics

Ze kalven af van stieren als Stonewall, Suarez, Dorcy, Brawler, Artie en Jerudo en proefstieren van KI Samen en KI Kampen, waaronder Pinto. „Van die KI-organisaties omdat hun stieren relatief outcross en goedkoop zijn”, verklaart Ton. Hij zoekt vooral stieren die goed scoren voor vruchtbaarheid, beenwerk en gehalten. Voor het maken van de paringen gebruikt Bastiaansen het Stier Advies Programma van CRV.

Slechts een enkele keer gebruikt hij een genomicsstier. „Ik heb mijn twijfels over genomics. De productiefokwaarden zijn het makkelijkst te voorspellen. Atlantic was een melkstier op basis van genomics en blijkt nu een gehaltenstier. En Gofast maakt zijn voorspelde melkproductie ook niet waar, hoe kan ik dan combinaties maken?” Een stier als Zaemslach Juno met 160 dochters in de derde lactatie zou hem wat dat betreft beter passen, ware het niet dat zijn genen via zijn vier volle zussen al ruimschoots in de stal zijn vertegenwoordigd. ■

Links staan de oude gebouwen die dienen voor opslag, in het midden staat de oude stal en achteraan bevindt zich de nieuwe stal, met vooraan achter de schuifdeuren de voerkeuken. Geheel rechts is het woonhuis van de familie Bastiaansen.

niet mee aan de derogatie. Dat ze daardoor meer mest moeten afvoeren, nemen ze op de koop toe. In de stal die sinds oktober in gebruik is, is plaats voor 180 koeien. De koeien worden automatisch gevoerd en gemolken, zodat Ton Bastiaansen het bedrijf in de toekomst alleen kan rondzetten. Op de stal liggen 200 zonnepanelen, waarmee het bedrijf qua energie ongeveer zelfvoorzienend is. Verder is Bastiaansen vooral op Nederland georiënteerd, alhoewel hij kunstmest en zaagsel in België inkoop.

Copyright foto

